

Wstęp

Historia biurokracji inspiruje prace coraz dojrzsze i coraz bardziej zbliżone metodologicznie. Nadal jednak jest to trend badawczy rozwijający się, funkcjonujący w bezpośrednim związku z historią administracji i prawa, dyplomatyką, prozopografią czy politologią i historią idei, i oparty na badaniach źródłowych, rzadziej na reinterpretacjach. Artykuły zebrane w tym tomie prezentują całą gamę takich właśnie podejść.

Ostatnie Międzynarodowe Sympozjum Dziejów Biurokracji zostało zorganizowane przez wydziały: Humanistyczny oraz Prawa i Administracji, Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej przy współpracy Instytutu Historyczno-Archiwalnego Rosyjskiego Państwowego Uniwersytetu Humanistycznego w Moskwie oraz Archiwum Państwowego w Lublinie. Sympozjum po raz kolejny zaprezentowało się jako poważne i autorytatywne forum dające możliwość wymiany poglądów i dyskusji nad ważnymi i interesującymi kwestiami historii aparatu państwowego z nawiązaniem do współczesnych i praktycznych problemów jego działalności. Prace Sympozjum pokazały, że ta problematyka nie tylko ma charakter międzynarodowy, uniwersalny ale że wszyscy uczestnicy wyrażali zainteresowanie zarówno badaniami historycznymi jak i zgłębianiem współczesnych tendencji rozwoju różnorodnych kierunków działalności aparatu państwowego.

Bardzo wyraźnie zaznaczył się interdyscyplinarny charakter badań nad biurokracją. Szczególnie ciekawym dopełnieniem badań nad urzędnikami czy strukturami władzy, prowadzonymi przez historyków i historyków prawa i administracji, okazały się badania nad dokumentem i kancelarią jako narzędziami władzy. Sympozjum w istotny sposób odzwierciedliło tę tendencję w wystąpieniach poświęconych roli dokumentu w podejmowaniu decyzji oraz zarządzaniu i dokumentowaniu działalności administracyjnej.

Redakcja tomu, poza oczywistą satysfakcją, sprawiła niemiłą trudności. Program wydawnictwa należało przemyśleć i uzupełnić tak, aby realizował rozwój idei badań nad biurokracją. Poza „zamówieniem” i uzupełnieniem zgromadzonych materiałów, kwestią było też właściwe rozmieszczenie, tak różnych przecież pod względem metodologicznym ale też chronologicznym, geograficznym, jak i co oczywiste tematycznym, rozpraw. Ostatecznie zdecydowaliśmy się podzielić materiał na cztery działy. W pierwszym zamieściliśmy rozprawy i artykuły poświęcone teorii biurokracji rozumianej jako idea ale też uogólnienie czy synteza. Dział drugi, niezwykle bogaty łączy prace o biurokracji działającej i rozwijającej się w warunkach monarchii. Dwa kolejne działy zostały poświęcone biurokracji komunistycznej i biurokracji republik.

W ścisłym związku z powyższym redaktorzy składają podziękowania recenzentom, którymi byli profesorowie Edward Czapiewski z Wrocławia, Siergiej Lubičankowskij z Orenburga, Siergiej Posochow z Charkowa i Andrzej Wrzyszc z Lublina oraz mentorom naukowym Sympozjum: prof. Wojciechowi Witkowskiemu - kierownikowi katedry historii państwa i prawa, oraz prof. Krzysztofowi Skupieńskiemu - kierownikowi zakładu archiwistyki i nauk pomocniczych historii.

Ponadto jako organizatorzy Sympozjum i redaktorzy prezentowanej publikacji czujemy się mile zobowiązani do wyrażenia głębokiej wdzięczności wszystkim, dzięki których życzliwości i pomocy udało się Sympozjum przygotować i przeprowadzić a następnie pracować nad redakcją i wydaniem drukiem niniejszego tomu. Dziękujemy więc serdecznie prorektorowi ds. badań naukowych i współpracy międzynarodowej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej - prof. dr hab. Ryszardowi Dębickiemu, dziekanom: Wydziału Prawa i Administracji UMCS - prof. dr hab. Annie Przyborowskiej-Klimczak i Wydziału Humanistycznego UMCS - prof. dr hab. Robertowi Litwińskiemu oraz panu dr. Piotrowi Dymmelowi, dyrektorowi Archiwum Państwowego w Lublinie, za pomoc w zorganizowaniu i sfinansowaniu Sympozjum.

Osobne podziękowania należą się Towarzystwu Nauki i Kultury „Libra”, które koordynowało prace organizacyjne i wydawnicze a jego członkowie wnieśli ogromny wkład pracy społecznej w jego przeprowadzenie. Podobnie jak pracujące w sekretariacie Sympozjum studentki Archiwistyki UMCS Panie: Eliza Figarska, Martyna Krasuska i Paulina Opoka.

W imieniu Sekretariatu Stałego Międzynarodowych Sympozjów Dziejów Biurokracji oraz wyżej przedstawionych organizatorów VI edycji Sympozjum chcielibyśmy wyrazić uznanie dla malowniczo położonego Domu Szkoleniowo Rekreacyjnego w Kazimierzu Dolnym „Kwaskowa.pl”, który był miejscem obrad i życia, w tym towarzyskiego, Sympozjum przez kilka dni i nocy.

Na koniec pragniemy podkreślić: jesteśmy w pełni świadomi, że największe zasługi ponieśli uczestnicy Sympozjum i Autorzy publikacji zawartych w tym tomie. Ich praca i aktywność jest dla nas najważniejsza i stanowi inspirację do planowania kolejnych Sympozjów i dalszego kształtowania ich programu i programu kolejnych tomów z serii Dzieje Biurokracji.

*Tatjana Bykowa
Artur Górak
Grzegorz Smyk*